

процедури внесення змін до Конституції України) // Вісн. Конституційного суду України – 2010. – № 5. – С. 36.

14. **Франко І. Я.** Перехресні стежки: повість // Франко І. Я. Зб. творів. У 50 т. Т. 20. – К. : Наук. думка, 1979. – С. 173 – 459.

15. **Експерты** о ситуации в стране // Сегодня. – 2014. – 26 февр. – С. 2.

List of references

1. **Bzhezinskiy Z.** Bolshaya shahmatnaya doska. Gospodstvo Ameriki i ego geostrategicheskie imperativy / Zbignevev Bzhezinskiy. – M. : Mezhdunar. otnosheniya, 1998. – 256 s.

2. **Hlotov B. B.** Kulturno-tsyvilizatsiina identyfikatsiia ukrainskoho narodu : avtoref. dys. ... d-ra filos. nauk / Hlotov Borys Borysovych. – D., 2008. – 32 s.

3. **Hlotov B. B.** Transformatsiia modelei orhanizatsii derzhavnoi vlady v Ukraini (chastyna persha) / Hlotov Borys Borysovych, Kudriavtseva Mariia Viktorivna // Publichne administruvannya: teoriia ta praktyka : elektron. zb. nauk. pr. – 2010. – Vyp. 2(4). – Rezhym dostupu : www.dridu.dp.ua/zbirnik/index.html.

4. **Konstytutsiia** Ukrainy. – Kh. : IHVINI, 2008. – 64 s.

5. **Korotkyi** oksfordskyi politychnyi slovnyk : per. z anhl. / za red. I. Maklina, A. Makmilana. – K. : Osnovy, 2005. – 789 s.

6. **Krasin Yu. A.** Gosudarstvo i obschestvo: sdvigi vo vlastnom pole / Yu. A. Krasin // Polis. – 2013. – № 5. – С. 51 – 58.

7. **Muhaev R. T.** Geopolitika : ucheb. dlya studentov vuzov, obuchayuschihsya po spetsialnostyam «Gosudarstvennoe i munitsipalnoe upravlenie», «Regionovedenie», «Politologiya», «Mezhdunarodnyie otnosheniya» / R.T. Muhaev. – 2-e izd., pererab. i dop. – M. : YuNITI-DANA, 2010. – 839 s.

8. **Politolohichniy** entsyklopedychnyi slovnyk / uporiad. V. P. Horbatenko ; za red. Yu. S. Shemshuchenka, V. D. Babkina, V. P. Horbatenka. – 2-e vyd., dop. i pererob. – K. : Heneza, 2004. – 736 s.

9. **Politolohichniy** slovnyk : navch. posib. dlia stud. vyshchych navch. zakl. / za red. M. F. Holovatoho, O. V. Antoniuka. – K. : MAUP, 2005. – 792 s.

10. **Pro vnesennia** zmin do Konstytutsii Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 8 hrud. 2004 r. № 2222 // Ofits. visn. Ukrainy. – 2004. – № 49. – С. 3 – 21.

11. **Pro Holovu** Rady ministriv Avtonomnoi Respubliki Krym : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 1 berez. 2014 r. № 187/2014. – Rezhym dostupu : zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187/2014.

12. **Reaktsiia** tsentralnoi vlady Ukrainy na rishennia «vlady» Krymu pryednatys do Rosii. – Rezhym dostupu : 7days-ua.com/news/reaktsiya-tsentralnoji-vlady-ukrajiny-na-rishennya-vlady-krymu-pryednaty.

13. **Rishennia** Konstytutsiinoho sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam 252 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy» vid 8 hrudnia 2004 r. № 2222-IV (sprava pro doderzhannia protsedury vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy) // Visn. Konstytutsiinoho sudu Ukrainy – 2010. – № 5. – С. 36.

14. **Franko I. Ya.** Perekhresni stezhky: povist // Franko I. Ya. Zb. tvoriv. У 50 т. Т. 20. – К. : Nauk. dumka, 1979. – С. 173 – 459.

15. **Eksperty** o situatsii v strane // Segodnya. – 2014. – 26 fevr. – С. 2.

Надійшла до редколегії 18.03.14

УДК 327 (477+4)

Юліана ПАЛАГНЮК

Чорноморський державний університет ім. Петра Могили

ЗМІСТ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОЛІТИКИ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ІНІЦІАТИВИ ЄС ЩОДО УКРАЇНИ

Аналізуються зміст, цілі, організаційна структура політики Східного партнерства як зовнішньополітичної ініціативи ЄС у співробітництві з Україною, а також її перспективи й ефективність механізмів реалізації, зважаючи на нову регіональну геополітичну ситуацію кінця 2013 р. – початку 2014 рр.

Ключові слова: політика Східного партнерства, зовнішньополітична ініціатива, двосторонні відносини, організаційна структура.

Юліана Палагнюк. Содержание и перспективы политики Восточного партнерства как внешнеполитической инициативы ЕС в отношении Украины

Анализируются сущность, цели, организационная структура политики Восточного партнерства как внешнеполитической инициативы ЕС в сотрудничестве с Украиной, а также ее перспективы и эффективность механизмов реализации, исходя из новой региональной геополитической ситуации конца 2013 г. – начала 2014 г.

Ключевые слова: Восточное партнерство, внешнеполитическая инициатива, двусторонние отношения, организационная структура.

Yuliana Palagnyuk. Content and policy perspectives of the Eastern partnership as a foreign policy Initiative of the EU towards Ukraine

The essence, objectives, organizational structure of policy of the Eastern partnership as an EU foreign policy initiative in cooperation with Ukraine as well as its perspectives and the effectiveness of mechanisms of realization, given the new regional geopolitical situation in late 2013 – early 2014 are analyzed.

Key words: policy of the Eastern partnership, foreign policy initiative, bilateral relations, organizational structure.

Після розширення своїх кордонів до кордонів України у 2004 р. Європейський Союз (ЄС) започаткував нові зовнішньополітичні інструменти співробітництва в регіоні Східної Європи, у тому числі з Україною. Спочатку такою новою політикою ЄС стала Європейська

політика сусідства (ЄПС), а пізніше вона включила в себе нову ініціативу – Східне партнерство (СхП). Таким чином, характеристика нового інструменту співробітництва ЄС та України – СхП є актуальною, адже сприятиме кращому розумінню сучасних відносин двох сторін задля розробки і реалізації напрямів удосконалення державної євроінтеграційної політики України.

Аналіз різних аспектів даної проблеми започаткований у дослідженнях вітчизняних (П. Буряк, О. Гупало, В. Копійка, Т. Шинкаренко) та зарубіжних практиків та науковців (А. Бальцер, М. Тудоровські, К. Патен, Р. Проді, О. Рен, М. Сівец) у сфері державного управління, політичних наук та міжнародних відносин, присвячених аналізу зовнішньої політики України щодо інтеграції та ініціатив ЄС щодо сусідніх держав. Однак важливим є осмислення сутності та цілей СхП, а також її перспектив, зважаючи на нові регіональні геополітичні реалії, а також перепони на шляху підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Метою статті є аналіз СхП як зовнішньополітичного інструменту співробітництва ЄС з Україною через призму нових геополітичних умов у регіоні, у тому числі й через непідписання, як очікувалося, нової посиленої Угоди про асоціацію між ЄС та Україною на Вільнюському Саміті Східного партнерства в листопаді 2013 р. і підписання лише її політичної частини 21 березня 2014 р.

Польща активно виступила за розробку єдиної політики ЄС щодо держав СНД, адже для неї інтеграція України до Євросоюзу означала б успіх у таких важливих сферах, як: розширення зони миру, безпеки і стабільності в Європі, зокрема на східному кордоні Польщі; досягнення європейських стандартів, а також зміцнення демократичних цінностей та демократичних інститутів в Україні для активного розвитку економічної співпраці; співпраця в боротьбі з корупцією й організованою злочинністю; протистояння глобальним загрозам і запобігання небезпекам у сфері екології [1]. Запровадити СхП Польщі вдалося за допомогою такої держави ЄС, як Швеція.

Для виділення окремої ініціативи ЄС щодо держав Східної Європи, яку можна назвати східним виміром ЄПС або ж окремою складовою ЄПС, посприяли декілька факторів. Розглянемо деякі з них.

Політика ЄС стосовно країн Чорноморського регіону складається з певних ініціатив, що стосуються й України як частини цього регіону. Так, у 2007 р. ЄС ініціював Чорноморську синергію – регіональну ініціативу, спрямовану на поглиблення співпраці ЄС із державами Чорноморського регіону. Після вступу до ЄС Румунії та Болгарії «здебільшого європейське» Чорне море стало «частково

внутрішнім» морем ЄС. Таким чином, перед країнами регіону постали нові виклики, відкрилися спільні інтереси й нові можливості для забезпечення миру, стабільності, демократії, зростання добробуту й розвитку регіонального співробітництва [6, с. 6]. Основними сферами співпраці було виділено: 1) демократія, повага до прав людини та добре врядування; 2) управління міграційними потоками та посилення безпеки; 3) «заморожені» конфлікти; 4) енергетика; 5) транспорт; 6) довкілля; 7) морська політика; 8) рибальство; 9) торгівля; 10) дослідницькі та навчальні мережі; 11) наука та технологія; 12) зайнятість та соціальна політика; 13) регіональний розвиток [8, с. 3 – 8]. Наголосимо, що Чорноморську синергію ЄС запровадив у 2007 р. – році вступу Румунії та Болгарії до Євросоюзу. Таким чином, ЄС завдяки інтеграції цих держав з 2007 р. вперше отримав доступ до Чорного моря завдяки новим своїм кордонам. Відповідно, на нашу думку, цим можна пояснити підвищену увагу ЄС з 2007 р. до Чорноморського регіону.

У грудні 2010 р. Європейська Комісія репрезентувала Стратегію ЄС для Дунайського регіону для розвитку економічного потенціалу та поліпшення екологічної ситуації. Ця стратегія має об'єднати зусилля чотирнадцяти країн, територіями яких протікає р. Дунай: Німеччину, Австрію, Угорщину, Чехію, Словаччину, Словенію, Болгарію, Румунію, Хорватію, Сербію, Боснію та Герцеговину, Чорногорію, Молдову та Україну [2, с. 7]. Згідно з планами Євросоюзу реалізація Стратегії для Дунайського регіону має приносити мешканцям такі переваги, як: швидший та екологічно чистий транспорт, дешевші й безпечніші енергоносії, чисте довкілля, високий добробут, нові привабливі туристичні й культурні напрямки та вищу безпеку [10].

У 2011 р. Європейський Парламент затвердив «Стратегію у регіоні Чорного моря» [7], що охоплює десять держав: три держави Євросоюзу – Болгарія, Румунія, Греція, державу-кандидата – Туреччина, п'ять східноєвропейських держав-сусідів ЄС – Азербайджан, Вірменія, Грузія, Молдова, Україна, а також Росія як стратегічний партнер ЄС. На відміну від Чорноморської синергії, яка мала обмежені результати, оновлена програма покликана стати інтегрованою частиною більш широкої зовнішньої політики й політики безпеки ЄС та її окремих складових з еволюцією Європейської політики сусідства включно [6, с. 6 – 7].

Отже, з 2007 р. ЄС став більше уваги приділяти Чорноморському регіону у своїй зовнішній політиці, розробляючи нові ініціативи для цього регіону, адже він є ключовим для енергобезпеки ЄС та диверсифікації постачання енергоресурсів на європейський ринок,

а також загалом для сфери безпеки. Через те що Україна є частиною Чорноморського регіону, вона тепер має більше можливостей для розширення співпраці та інтеграції з ЄС, у тому числі в межах тих ініціатив, що стосуються даного регіону.

У серпні 2008 р. відбувся збройний конфлікт між Російською Федерацією та Грузією, що стало додатковим фактором привертання уваги ЄС до свого східного кордону, про що зазначено в документі Європейської Комісії «Східне партнерство» [11, с. 2]. Адже для ЄС Східна Європа – це «постійна погроза спалаху від іскри етнічного конфлікту, політичного шахрайства, економічних ударів і підривної діяльності Росії ... Якщо місцеві економіки занепадуть, ЄС повинен буде надати їм фінансову допомогу; погроза міжетнічних воєн являє собою прямий виклик мирному проекту ЄС, також очевидно, що ніхто з членів ЄС не хоче повернутися в епоху, коли безпека Європи забезпечувалася шляхом балансу сил і поділу на сфери впливу» [12]. Тому, хоча в першому варіанті документа про СхП йшлося про те, що ця політика ЄС вторинна стосовно взаємодії з Росією й лише доповнює його, в кінцевій версії вказується, що вона буде розвиватися паралельно співробітництву з Росією [5; 11, с. 2].

Отже, запровадження СхП відбулося у 2008 р. У цьому вимірі – окремій складовій ЄПС – ЄС відзначив бажання держав у Східній Європі та на Південному Кавказі поглибити свої відносини з ЄС, а також визнав, що політика ЄС щодо цих держав повинна бути активною та єдиною: ЄС надаватиме суттєву підтримку цим державам-партнерам в їх прагненні наблизитися до ЄС, а також всю необхідну допомогу в проведенні реформ, що необхідні для такого наближення. СхП називають більш амбіційним партнерством з державами Східної Європи. Воно має стати довготривалим політичним сигналом солідарності ЄС, підтриманим додатковою більш значною допомогою в проведенні державами Східної Європи, у тому числі Україною, реформ щодо розвитку демократії та ринкової економіки, укріплення державності та територіальної цілісності. Таким чином, СхП відповідає інтересам стабільності та процвітання як держав-партнерів, так і ЄС і Європейського континенту [11, с. 2]. Поглиблення двосторонніх відносин передбачалося шляхом більш високого рівня політичної організації і прогресивного підсилення зв'язків в основних сферах (таблиця).

У СхП ЄС визнає, що одним із найбільш чітких сигналів, які він може надати своїм партнерам стосовно конкретних зобов'язань, є приведення рівня фінансування у відповідність до рівня політичних амбіцій партнерства шляхом збільшення фінансових ресурсів.

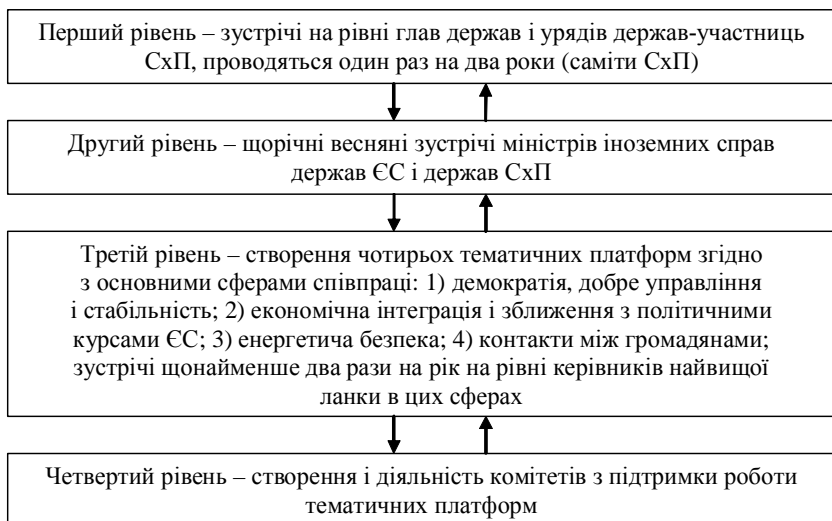
Сфери поглиблення двосторонніх відносин Україна – ЄС

Сфера відносин	Заходи щодо реалізації двосторонніх відносин
Нові договірні відносини	Угода про асоціацію як відповідь на прагнення держав регіону встановити тісніші відносини з ЄС: а) налагодження більш міцних політичних зв'язків; б) сприяння зближенню держав-партнерів ЄС шляхом приведення їх законодавства і стандартів у відповідність до європейських. Програма комплексного розвитку інституціонального потенціалу сприятиме досягненню умов та обов'язків відповідно до угод про асоціацію
Поступова інтеграція до економіки ЄС	Створення глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі, що охопить майже всі аспекти торгівлі і буде націлена на максимально можливу лібералізацію торговельних відносин
Мобільність та безпека	Пропозиція державам-партнерам «договорів мобільності та безпеки», що включатимуть як аспект мобільності, так й умови для створення простору безпеки. Стосовно візової політики ЄС повинен почати переговори про спрощення візового режиму, а після виконання угоди про спрощення візового режиму почати переговори про безвізовий режим. Так, на саміті Україна – ЄС у 2008 р. був початий діалог про взаємний безвізовий режим у довгостроковій перспективі
Енергетична безпека	Сприяння підвищенню рівня енергетичної безпеки ЄС і партнерів; завершення переговорів про членство України в Енергетичному співтоваристві; посилення підтримки повної інтеграції енергетичного ринку України в енергетичний ринок ЄС
Підтримка економічного і соціального розвитку	Для вирішення проблем структурного характеру, що виникають через збільшення економічної і соціальної нерівності між регіонами і групами населення, держави СхП повинні мати можливість використовувати досвід і механізми реалізації соціальної та економічної політики ЄС: підписання меморандумів про згоду щодо питань регіональної політики; використання додаткового фінансування ЄС пілотних програм регіонального розвитку; участь в існуючих транснаціональних програмах в Південно-Східній, Центральній та Північній Європі; розширення транснаціонального співробітництва, що фінансується ЄСІП

Наприклад, до СхП рівень фінансування держав-партнерів відповідно до ЄСІП у 2008 р. становив 450 млн євро, а після прийняття СхП Європейська Комісія пропонувала прогресивне збільшення цієї суми до 785 млн євро у 2013 р. Тому на період 2010 – 2013 рр. передбачалося виділення додаткових коштів сумою 350 млн євро в рамках ЄСІП [11, с. 13]. Щодо ж організаційної структури СхП Європейська Комісія запропонувала багаторівневу структуру на чотирьох рівнях (рисунок).

У зв'язку з наведеним вище згадаймо, що ще у 2004 р. знаний український науковець-політолог В. Копійка наголошував на важливості для України запровадження ЄС такого бажаного сценарію відносин з нашою державою, що передбачав би можливість довгострокового вибіркового зближення з ЄС шляхом підписання угод про асоціацію без будь-яких зобов'язуючих термінів. Однак він зазначав, що реалізація такої політики значною мірою залежить саме від політичної волі країн ЄС та визнання можливості його розширення за рахунок включення нових держав-членів зі Східної Європи. Ідеться

про те, що визнання ЄС відповідальності щодо певної держави є першим кроком до впровадження інституційного механізму зближення сторін, а рішення про членство певної держави в ЄС залежить насамперед від політичних факторів, а вже потім від інших, як вважав В. Копійка [3, с. 16].

Організаційна структура СхП

Доречно зауважити, що, на переконання західного дослідника Д. Дайнена, ЄС відзначає, що успішні раунди його розширення наблизили держави СхП до нього, хоча фактично розширення наблизило саме ЄС до цих держав [9, с. 484]. Справді, двосторонні відносини між Україною та ЄС поглибилися, у тому числі завдяки започаткуванню нових ініціатив ЄС щодо нових держав-сусідів після його розширень у 2004 р. та 2007 р. і виникнення спільного кордону між Україною та ЄС.

Отже, якщо підсумувати, то СхП виокремило такі наріжні камені відносин: по-перше, підписання угод про асоціацію, що мали замінити на той час існуючі в державах СхП УПС; по-друге, створення зони вільної торгівлі; по-третє, поступова лібералізація візового режиму. Тим не менш, на думку знаного західного науковця з питань розширень ЄС У. Седельмайера, СхП виключає те, що держави-сусіди на східному кордоні ЄС цінують найбільше – військову безпеку та потенційний вступ до Євросоюзу. Саме тому ще невідомо, чи стане СхП більш ефективним інструментом ніж ЄПС в політиці ЄС щодо своїх сусідів у Східній Європі [13, с. 426].

Урешті зазначимо, які відмінності між ЄПС і СхП. ЄПС

побудована на принципах диференціації та умовності щодо переходу до наступної фази інтеграції після виконання попередньої. Натомість СхП створена на новому принципі в зовнішньополітичній практиці ЄС – політичній асоціації та економічній інтеграції. Правовим інструментом ЄПС є диференційовані плани дій, а інструментами СхП – угоди про асоціацію та створення зони вільної торгівлі [4, с. 6], як узагальнив вітчизняний науковець Я. Костюченко у 2010 р.

У результаті проведеного дослідження можна стверджувати, що двосторонні відносини між Україною та ЄС поглибилися, у тому числі завдяки заснуванню нових ініціатив ЄС щодо нових держав-сусідів після його розширень у 2004 р. і 2007 р., а також виникненню спільного кордону між Україною та ЄС. При цьому мінусом зовнішньополітичної ініціативи ЄС – СхП потрібно назвати те, що вона не надавала перспективу членства для тих держав Європи, які цього прагнуть. Безумовно, порівняно з ЄПС СхП є більш прогресивною ініціативою ЄС для країн Східної Європи, оскільки передбачала підписання та реалізацію з ними угоди про асоціацію і створення зони вільної торгівлі. Однак непідписання, як очікувалося, нової посиленої угоди про асоціацію між ЄС і Україною на Вільнюському саміті Східного партнерства у листопаді 2013 р., яка включала б створення зони вільної торгівлі, а також ті події, які в результаті цього відбулися в Україні в кінці 2013 р. – на початку 2014 р., і врешті-решт підписання 21 березня 2014 р. лише політичної частини цієї угоди ставлять під питання ефективність механізмів реалізації цілей СхП. Ці нові фактори необхідно буде прийняти до уваги як Україні, так і ЄС під час оцінювання СхП як частини ЄПС.

Перспективи подальших розвідок полягають в аналізі реалізації СхП як складової ЄПС в новому бюджетному періоді Євросоюзу на 2014 – 2020 рр.

Список використаних джерел

1. Джердж С. Україна та Польща – стратегічні партнери / С. Джердж // Екон. часопис. – 2005. – № 7 – 8. – С. 19 – 20.
2. Євросоюз запропонував Стратегію для Дунайського регіону // Євробюлетень. – 2011. – № 1, січень. – С. 7.
3. Копійка В. В. Теоретичний та практичний виміри розширення Європейського Союзу: автореф. дис. ... д-ра політ. наук: 23.00.04 / Копійка Валерій Володимирович; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2004. – 49 с.
4. Костюченко Я. М. Правове регулювання співробітництва України і Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Костюченко Ярослав Миколайович; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 18 с.
5. Моцик А. Восточное партнерство – дополнительный шанс на сближение с ЕС / А. Моцик // Зеркало недели. – 2009. – № 15. – Режим доступа: www.zn.ua/1000/1550/66037.

6. **Нова** Чорноморська стратегія ЄС: нові виклики і перспективи для регіону стратегії // Євробюлетень. – 2011. – № 2. – С. 6 – 7.

7. **An EU Strategy for the Black Sea.** European Parliament Resolution of 20 January 2011 on an EU Strategy for the Black Sea (2010/2087(INI)) // Official Journal of the European Union. – 11.05.2012. – С 136 E/81.

8. **Black Sea Synergy – a New Regional Cooperation Initiative.** Communication from the Commission to the Council and the European Parliament // Commission of the European Communities. – Brussels, 2007. – 13 p.

9. **Dinan D.** Ever Closer Union. An Introduction to European Integration / D. Dinan. – 4-th ed. – London : Lynne Reinner Pub, 2010. – 619 p.

10. **European Union Strategy for Danube Region.** Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions // European Commission. – Brussels, 2010. – 15 p.

11. **Partnership E.** Communication from the Commission to the European Parliament and the Council // Commission of the European Communities. – Brussels, 2008. – 14 p.

12. **Popescu N.** The Limits of Enlargement-lite: European and Russian Power in the Troubled Neighbourhood / Nicu Popescu, Andrew Wilson. – Cambridge : ECFR, 2009. – 64 p.

13. **Sedelmeier U.** Enlargement. From Rules for Accession to a Policy Towards Europe / Ulrich Sedelmeier // Policy-Making in the European Union / ed. by H. Wallace, M. A. Pollack and A. R. Young ; edition 2010. – New York : Oxford University Press, 2010. – P. 402 – 428.

List of references

1. **Dzherdzh S.** Ukraina ta Polshcha – stratehichni partnery / S. Dzherdzh // Ekon. chasopys. – 2005. – № 7 – 8. – S. 19 – 20.

2. **Yevrosoiuz** zaproponuvav Stratehiiu dlia Dunaiskoho rehionu // Yevrobiuletten. – 2011. – № 1, sichen. – S. 7.

3. **Kopiika V. V.** Teoretychnyi ta praktychnyi vymiry rozshyrennia Yevropeiskoho Soiuzu : avtoref. dys. ... d-ra polit. nauk : 23.00.04 / Kopiika Valerii Volodymyrovych ; Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. – K., 2004. – 49 s.

4. **Kostiuchenko Ya. M.** Pravove rehuliuвання spivrobitnytstva Ukrainy i Yevropeiskoho Soiuzu : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.11 / Kostiuchenko Yaroslav Mykolaiovych; Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. – K., 2010. – 18 s.

5. **Motsik A.** Vostochnoe partnerstvo – dopolnitelnyiy shans na sblizhenie s ES / A. Motsik // Zerkalo nedeli. – 2009. – № 15. – Rezhim dostupa : www.zn.ua/1000/1550/66037.

6. **Nova** Chornomorska stratehiiia YeS: novi vyklyky i perspektyvy dlia rehionu stratehii // Yevrobiuletten. – 2011. – № 2. – С. 6 – 7.

7. **An EU Strategy for the Black Sea.** European Parliament Resolution of 20 January 2011 on an EU Strategy for the Black Sea (2010/2087(INI)) // Official Journal of the European Union. – 11.05.2012. – С 136 E/81.

8. **Black Sea Synergy – a New Regional Cooperation Initiative.** Communication

from the Commission to the Council and the European Parliament // Commission of the European Communities. – Brussels, 2007. – 13 p.

9. **Dinan D.** Ever Closer Union. An Introduction to European Integration / D. Dinan. – 4-th ed. – London : Lynne Reinner Pub, 2010. – 619 p.

10. **European Union Strategy for Danube Region.** Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions // European Commission. – Brussels, 2010. – 15 p.

11. **Partnership E.** Communication from the Commission to the European Parliament and the Council // Commission of the European Communities. – Brussels, 2008. – 14 p.

12. **Popescu N.** The Limits of Enlargement-lite: European and Russian Power in the Troubled Neighbourhood / Nicu Popescu, Andrew Wilson. – Cambridge : ECFR, 2009. – 64 p.

13. **Sedelmeier U.** Enlargement. From Rules for Accession to a Policy Towards Europe / Ulrich Sedelmeier // Policy-Making in the European Union / ed. by H. Wallace, M. A. Pollack and A. R. Young ; edition 2010. – New York : Oxford University Press, 2010. – P. 402 – 428.

Надійшла до редколегії 14.04.14

УДК 35

Костянтин МАШЕНКОВ

Донецький державний університет управління

КОНЦЕПТ «ЕКОЛОГІЧНА ДЕРЖАВА» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

Аналізується змістовне поле поняття «екологічна держава». Обґрунтовується необхідність уточнення концептуальних меж тлумачення терміна «екологічна держава» в контексті координат «проєкологічна держава» – «контрекологічна держава». Пропонуються критерії визначення міри екологічності та контрекологічності держави на сучасному етапі державотворення.

Ключові слова: екологічна держава, екологічне суспільство, екосфера держави, державне цілепокладання.

Константин Машенков. Концепт «экологическое государство» в контексте современного государственного строительства

Анализируется содержательное поле понятия «экологическое государство». Обосновывается необходимость уточнения концептуальных границ толкования термина «экологическое государство» в контексте координат «проэкологическую государство» – «контрэкологическое государство».

© Машенков К. А., 2014